

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - **17072909**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

20 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**DENİZLİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN ŞEREF ARPACI'NIN
TBMM 7/45820 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Basında yer alan haberlere göre Türkiye'de yeterli ölçüm yapılan tüm illerde, partikül madde değerleri, Dünya Sağlık Örgütü tarafından önerilen referans değerlerini aşmış bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1-2023, 2024 ve 2025 yıllarında, iller bazında ölçülen partikül madde değerleri nelerdir? Bakanlığınızda bu konuda bir veri mevcut mudur?

2-Partikül madde değerlerinin Dünya Sağlık Örgütü tarafından önerilen referans değerlerini aşmış bulunduğu illerde Bakanlığınızın yerel yönetimlerle veya tek başına yürütebileceği, hava kirliliğini iyileştirme amaçlı, bir plan bulunmakta mıdır?

3-Yeterli ölçüm yapılmayan veya ölçüm yapılmayan illerimiz bulunmakta mıdır? Bakanlığınızın bu durumu iyileştirmek adına bir planı bulunmakta mıdır?

4-Bakanlığınızın 2025 yılı İdare Faaliyet Raporunun "sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği programının alt programı olan "çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma" başlığı altında hava kalitesi ve gürültü kontrolü faaliyetlerinde bulunulacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda "Hava kirliliği önlenerek hava kalitesi iyileştirilecek ve çevresel gürültü kirliliği azaltılacaktır. Hava kirliliğine etki eden ısınma, sanayi, ulaşım vb. tüm sektörlerin azot oksitler, metan içermeyen uçucu organik karbonlar (NMVOC), kükürt dioksit, amonyak, karbonmonoksit ve partiküller madde kirleticileri bazında her yıl ulusal emisyon envanteri oluşturulacak ve bu kirleticiler için ulusal emisyon envanteri projeksiyonları hazırlanacaktır." Hedefi konmuştur. Bu faaliyet hedefiniz kapsamında hangi illerde, hangi emisyon envanteri çalışması tamamlanmıştır?

5-Ulusal Emisyon Envanteri projeksiyonu kapsamında il ve bölge bazında tespit edilen veriler nelerdir?

CEVAP

Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibariyle 383 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 izlenmekte ve talep edilen tüm bilgiler www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır. Hava kalitesi izleme istasyonlarına ait detaylı bilgilere www.havaizleme.gov.tr web adresinden ulaşılabilmektedir.

Bakanlığımızca Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında illerimizdeki sanayi, evsel ısınma ve ulaşım kaynaklı hava emisyonları hesaplanarak, Bakanlığımız Taşra Teşkilatı koordinasyonunda Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Temiz Hava Eylem planlarının uygulanması aşamasında özellikle yerel yönetimlere şehirlerin

önceliklerine göre önemli görevler düşmektedir. Eylem planları Bakanlığımız tarafından geliştirilen Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı aracılığıyla takip edilmektedir.

Eylem planlarında illerin dinamiklerine göre bilgi teknolojileri ve coğrafi bilgi sistemlerini doğrudan kullanan HEY Portalı ve NEFES yazılımı ile hava kalitesi seviyelerinin korunmasına esas karar destek süreçleri için veri üretilmekte ve hava kalitesinin korunması önlemlerinin yaygınlaştırılması için gerekli tavsiyeler ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılmaktadır.

Ülkemizde hava kalitesi izleme çalışmalarına dair iş ve işlemler, 2008 yılında AB uyum sürecinde hazırlanan ve 96/62/EC, 99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC, 2004/107/EC direktiflerinin ulusal mevzuata aktarılması sonucu hazırlanan, 06.06.2008 tarih ve 26798 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) kapsamında yürütülmektedir.

İstasyonların kurulacağı alan ve istasyonlarda ölçülecek parametreler ise, ilgili Yönetmelik kapsamında yürütülen hava kalitesi ön değerlendirme çalışmalarının ardından belirlenmektedir. Söz konusu istasyonlardan elde edilen ölçüm verileri 5 yıllık periyotlarda da incelenerek, istasyon sayıları ve ölçülecek parametrelerin değerlendirilmesine devam edilmektedir.

Temiz Hava Eylem planlarında illerin dinamiklerine göre bilgi teknolojileri ve coğrafi bilgi sistemlerini doğrudan kullanan HEY Portalı ve NEFES yazılımı ile hava kalitesi seviyelerinin korunmasına esas karar destek süreçleri için veri üretilmektedir. Üretilen verinin hava kalitesi modelleme bileşenleri için emisyon envanteri hesaplaması da uluslararası sözleşmeler kapsamındaki yükümlülüklerimiz çerçevesinde yapılmaktadır. Hava kalitesinin korunması önlemlerinin yaygınlaştırılması için gerekli tavsiyeler ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılmaktadır.

Birleşmiş Milletler Uzun Menzilli Hava Kirliliği Sözleşmesi kapsamında emisyon projeksiyonu ve senaryolaştırma çalışmalarımız için ilgili kurum ve kuruluşlarımızla çalışmalarımız sürdürülmektedir.